

— Nici măcar nu știi ce ești, de unde vii. Nici nu ne mai întâlnim cu rudele; mi-e rușine să te vadă. *De ce te-ai dus tocmai în Bengal să-ți cauți soție*, asta mă întreabă. *De ce n-ai tras o fugă până-n Putney*¹?

Alsana zâmbi cu regret, dădu din cap, iar Samad încercă să pară calm și umplu ceainicul de metal cu apă, trântindu-l apoi pe aragaz.

— Frumoasă *lungi* ai, Samad Miah, spuse ea cu amărăciune, dând din cap în direcția treningului lui albastru și a șepcii de baseball cu LA Raiders pe care o primise de la Poppy.

— Contează ce ai aici, spuse Samad fără să se uite la ea, și punându-și pumnul sub coasta stângă. Tu zici că ești recunoscătoare că ne aflăm în Anglia, fiindcă ai înghițit-o cu totul. Eu îți zic că băieții ăștia ar avea o viață mai bună acasă decât au avut vreodată...

— Samad Miah! Nici să n-aud! Nici peste cadavrul meu familia noastră nu se mută într-un loc în care viețile ne sunt în pericol! Clara mi-a zis despre tine. Că i-ai pus întrebări ciudate. Ce pui la cale, Samad? Am auzit de la Zinat nu știu ce despre o asigurare de viață... cine e pe moarte? A ce-mi miroase? Îți spun, nici peste cadavrul meu...

— Dar dacă ai murit deja, Alsi...

— Gura! Gura! Nu sunt nebună. Tu încerci să mă înnebunești! L-am sunat pe Ardashir, Samad. Mi-a zis că ai plecat de la lucru la unsprezece jumătate. *E două dimineața*. Nu sunt nebună!

— Nu, mai rău. Mintea ți-e bolnavă. Mai zici că ești musulmană...

Alsana se întoarse brusc cu fața spre Samad, care încerca să-și concentreze atenția pe șuieratul aburului care ieșea din ceainic.

— Nu, Samad. O, nu. O, nu. Eu nu zic că sunt nimic. Eu nu pretind nimic. *Tu* pretinzi că ești musulman. *Tu* faci înțelegeri cu Allah. *Tu* ești cel cu care-o să vorbească, atunci când vine Mahshar. *Cu tine*, Samad Miah. Cu tine, cu tine, *cu tine*.

Runda a doua. Samad o pocni pe Alsana. Alsana îi trase un croșeu de dreapta în burtă și apoi un pumn în obrazul stâng. Apoi încercă să fugă spre ușă. Dar Samad o prinse de mijloc, o plăcă la fel ca la rugby, o trase spre el și-i dădu un cot în coccis. Alsana, mai grea decât Samad, se ridică în genunchi și-l ridică și

1. Cartier din sud-estul Londrei.

pe el; îl răsturnă pe podea și îl trase afară, în grădină, unde îi dădu două șuturi în timp ce el zăcea pe jos – două lovituri scurte și dureroase în frunte – însă talpa ei de cauciuc nu făcu mare pagubă, iar într-o clipă el se ridicase din nou în genunchi. Încercară să se prindă unul pe altul de păr, iar Samad era hotărât să tragă până îi dădea sângele. Dar această manevră îi lăsă liber Alsanei genunchiul, care făcu iute contact cu șlițul lui Samad, obligându-l să dea drumul părului și să arunce un pumn direcționat spre gura ei, care însă îi ateriză peste ureche. Cam în acest moment, gemenii apărură pe jumătate adormiți la fereastra lungă a bucătăriei ca să urmărească meciul, iar lămpile de la intrare ale vecinilor se aprinseră, luminând grădina familiei Iqbal ca pe o arenă.

— *Abba*, spuse Magid, după ce analizase rapid situația meciului. Sigur *Abba*.

— Fugi, frate. *Exclus*, spuse Millat, clipind din cauza luminii. Pun pariu pe două acadele de portocale că *Amma* îl bate de face pe el.

— Oooooo! strigară gemenii la unison, ca și cum admirau un foc de artificii, și apoi: Aaaaaah!

Alsana tocmai pusese capăt luptei, cu puțin ajutor din partea greblei.

— Acum poate că *unii* dintre noi, care trebuie să meargă *la muncă* dimineată, pot să *doarmă naibii liniștiți!* Pakistanezii *dracului*, strigă un vecin.

Câteva minute mai târziu (pentru că de fiecare dată după meci *se țineau în brațe*, o îmbrățișare undeva între afecțiune și epuizare), Samad se întoarse din grădină, încă puțin amețit, și spuse:

— Treceți în pat.

Apoi își mângâie amândoi fiii pe părul des.

Când ajunse la ușă se opri.

— O să-mi mulțumești, spuse el, întorcându-se către Magid, care zâmbi timid, gândindu-se că poate *Abba* avea să-i cumpere până la urmă setul ăla de chimie. O să-mi mulțumești la urmă. Țara asta nu e bună. Ne omorâm unii pe alții în țara asta.

Apoi urcă la etaj și o sună pe Poppy Burt-Jones, trezind-o ca să-i spună că nu vor mai exista sărutări de după-amiază, nu vor mai exista plimbări pline de vinovăție, nu vor mai exista taxiuri luate pe furis. Punea capăt relației.

Poate că toți cei din familia Iqbal erau profeți, căci talentul Alsanei de a mirosi necazurile se adevărea acum mai mult ca niciodată. Decapitări publice, familii incendiate în somn, corpuri spânzurate la poarta Kashmirului, oameni care rățăceau amețiți, cărora le lipseau părți ale corpului; bucăți de corpuri luate de la musulmani de către sikh-i, de la sikh-i de către hinduși; picioare, degete, nasuri, degete de la picioare și dinți, dinți peste tot, împrăștiați pe jos, amestecați cu praful. O mie de oameni muriseră până la 4 noiembrie, când Alsana scoase capul de sub apa din cadă și auzi vocea întreruptă de pârâituri a Corespondentului Nostru din Delhi care îi povestea aceste lucruri de pe dulapul cu medicamente din baie.

Groaznică treabă. Însă, din punctul de vedere al lui Samad, unii dintre noi se bucură de luxul de a sta în cadă și de a asculta știrile internaționale, în timp ce alții trebuie să-și câștige existența, să uite o relație, să răpească un copil. Se strecură în pantalonii albi de pânză, verifică biletul de avion, îl sună pe Archie să recapituleze planul și plecă la lucru.

În metrou era o fată tinerică, frumușică, cu pielea măslinie, care părea spanioloaică, cu sprâncenele unite, și care plângea. Stătea chiar în fața lui, în niște jambiere mari și roz, și plângea fără să se ascundă. Nimeni nu spunea nimic. Nimeni nu făcea nimic. Toată lumea spera că avea să coboare la Kilburn. Dar ea stătu mai departe așa, plângând; West Hampstead, Finchley Road, Swiss Cottage, St. John's Wood. Apoi, la stația Bond Street scoase din rucsac o fotografie a unui tânăr nu foarte chipeș, și i-o arătă lui Samad și altor pasageri.

— De ce el plecat? El frânt la mine inima... Neil, zice că-l cheamă, Neil. Neil, *Neil*.

La capătul liniei, Charing Cross, Samad o urmări traversând peronul și urcându-se în metroul care o lua înapoi spre Willesden Green. Romantic, într-un fel. Felul în care spusese „Neil“, de parcă era un cuvânt care exploda din cauza pasiunii, a durerii pierderii. Un fel de mister feminin, diafan. Se așteptase la ceva asemănător din partea lui Poppy, într-un fel; ridicase receptorul așteptându-se la lacrimi blânde, cadențate, iar mai târziu poate la scrisori parfumate și cu urme de ruj. Iar cu durerea *ei* s-ar fi hrănit *el*, așa cum făcea probabil Neil chiar în acest moment; durerea ei ar fi fost o

epifanie care l-ar fi adus pe el cu un pas mai aproape de propria sa mântuire. Însă în schimb primi doar un „Du-te dracului, nenorocitu’ dracului“.

— Eu ți-am zis, spuse Shiva, dând din cap și întinzându-i lui Samad un coșuleț cu șervețele galbene care trebuiau împăturite în formă de castel. Ți-am zis să nu te bagi în afacerea asta, nu? E prea multă istorie, frate. Vezi tu, ea nu-i supărată numai pe tine, așa-i?

Samad ridică din umeri și începu să facă turnulețele.

— Da, frate, istoria, istoria. E vorba de bărbatul gălbejit care o părăsește pe femeia englezoaică, e vorba de Nehru care-o lasă baltă pe Madam Britania.

În încercarea de a deveni mai bun, Shiva se înscrișese la Universitatea Deschisă.

— Totul e complicat, e o prostie complicată, totul se reduce la mândrie. Pun pariu pe zece lire că voia să fii servitorul ei, băiatul care-i decojește strugurii.

— Nu, protestă Samad. N-a fost așa. Nu suntem în Evul Mediu, Shiva, suntem în 1984.

— Asta arată ce-ai în cap. Din ce mi-ai spus, pare un caz clasic, frate, clasic.

— Ei, acum am altele pe cap, mormăi Samad (calculând în gând că la ora asta copiii sunt deja în pătuț acasă la familia Jones, unde rămăseseră peste noapte, că mai erau două ore până când Archie trebuia să-l trezească pe Magid, lăsându-l pe Millat să doarmă mai departe). Probleme de familie.

— N-ai timp! strigă Ardashir, care se strecurase prin spatele lor, pe nesimțite, ca de obicei, pentru a inspecta crenelurile de la castelele făcute de Samad. N-ai timp de probleme de familie, vere. Toți avem probleme, toți încercăm să ne scoatem familiile din nenorocirea aia îngrozitoare de acasă; eu însumi încerc să fac rost de o mie de bătrâne pentru un bilet pentru sora mea, aia cu gura mare; dar vin în continuare la lucru, trebuie să-mi văd mai departe de treburi. O să fie aglomerat în seara asta, vere, strigă Ardashir, ieșind din bucătărie ca să se plimbe prin restaurant, îmbrăcat într-un smoking negru. Nu mă dezamăgi.

Era sâmbătă, cea mai aglomerată zi a săptămânii, când oamenii veneau în valuri: pre-teatru, post-teatru, post-cârciumă, post-club;

în primul val erau cei politicoși și vorbăreți, în al doilea cei care fredonau melodiile de la spectacol, în al treilea cei gălăgioși, în al patrulea cei violenți și cu ochii injectați. Cei care mergeau la teatru erau, bineînțeles, preferații chelnerilor; erau moderați și lăsau bacșișuri mari și puneau întrebări despre proveniența felurilor de mâncare – despre originea lor orientală, despre istoria lor –, iar toate acestea erau inventate cu bucurie de către chelnerii mai tineri (pentru care cea mai estică expediție era cea pe care o făceau zilnic către casă, în Whitechapel, Smithfield's și Isle of Dogs) sau reproduse fidel și cu mândrie de către cei mai bătrâni cu pixul negru pe dosul unui șervețel roz.

Pun pariu că ea e! era spectacolul de la Național din ultimele luni, un musical de la mijlocul anilor '50, a cărui acțiune se petrecea în anii '30, acum redescoperit. Era vorba despre o fată bogată care fuge de acasă și cunoaște un băiat sărac, care și el a fugit ca să lupte în Războiul Civil din Spania. Se îndrăgostesc. Până și Samad, care nu reținea neapărat melodiile, văzuse destule programe uitate de clienți și îi auzise pe destui începând să cânte în timp ce stăteau la masă, încât știa majoritatea cântecelor; îi plăceau, de fapt îl făceau să uite de muncă (mai mult, în seara asta își găsea în ele evadarea de la îngrijorarea că Archie nu va reuși să-l aducă pe Magid în fața restaurantului Palace la ora unu fix); le fredona odată cu ceilalți din bucătărie, într-un fel de ritm al lucrului, în timp ce tăiau și marinau, feliau și zdrobeau.

Am văzut Opera din Paris și Orientul minunat...

— Samad Miah, nu găsesc semințele de muștar Rajah.

Am fost vara pe Nil și iarna la schiat...

— Semințele de muștar... cred le-am văzut la Mahomed.

Am avut diamante, rubine, blănuri și catifele...

— Acuzații, acuzații... Eu n-am văzut nici o sămânță de muștar.

Howard Hughes a stat vrăjit la picioarele mele...

— Îmi pare rău, Shiva, dacă nu-s la bătrân, nu știu unde sunt.

Dar ce înseamnă toate astea fără dragoste?

— Atunci astea ce sunt?

Shiva își părăsi locul de lângă bucătarul-șef și luă un pachetel de semințe de muștar de lângă cotul drept al lui Samad.

— Haide, Sam; revino-ți. Ești cu capul în nori în seara asta.

— Îmi cer scuze... Am multe pe cap...

— Prietena aia a ta, ei?

— Vorbește mai încet, Shiva.

— *Toți îmi spun că-s răsfățată, o damă bogată care te bagă-n belea*, cânta Shiva cu cele mai ciudate accente hindi. Oi, oi, toată lumea! *Dar dacă mi se oferă dragoste, eu ofer de două ori mai mult din ea.*

Shiva luă o mică vază bleumarin și își cântă grandiosul final la fundul ei, în chip de microfon.

— *Dar nici un munte de bani nu-mi poate cumpăra un iubit...* Ar trebui să urmezi sfatul ăsta, Samad Miah, spuse Shiva, care era convins că a doua ipotecă pe care o contractase Samad de curând era destinată întreținerii relației lui ascunse; e un sfat bun.

Câteva ore mai târziu, Ardashir apărură din nou prin ușile batante, întrerupând cântecele pentru a-și ține a doua parte a discursului de încurajare a angajaților.

— Domnilor, domnilor! E mai mult decât suficient. Atenție la mine: e zece jumătate. Țștia au fost la spectacol. Le e foame. N-au mâncat decât o înghețată amărată la pauză și au băut o grămadă de gin de Bombay, care, după cum știm cu toții, produce nevoia de curry, iar aici, domnilor, începe rolul nostru. Două mese de câte cincisprezece tocmai au intrat și s-au așezat în spate. Acum: când cer apă, voi ce faceți? Ce faceți, Ravind?

Ravind era nou, nepotul bucătarului-șef, șaisprezece ani, agitat.

— Le spunem...

— Nu, Ravind, chiar înainte de a vorbi, ce faceți?

Ravind își mușcă buza.

— Nu știu, Ardashir.

— *Clătinați din cap*, spuse Ardashir, scuturându-și capul. Cu o privire îngrijorată și temătoare pentru bunăstarea lor. Ardashir făcu mutra corespunzătoare. Și pe urmă spuneți...?

— „Apa nu face bine pe căldură, domnule.”

— Dar ce face bine pe căldură, Ravind? Ce-l poate ajuta pe domnul ca să-i dispară senzația de arsură?

— Mai mult orez, Ardashir.

— Și? Și?

Ravind părea pierdut și începu să transpire. Samad, care fusese umilit de Ardashir de prea multe ori ca să-i facă plăcere să vadă